

การศึกษาวิเคราะห์ กลวิธีการเล่าเรื่องของตัวละครหญิง ใน The Penelopiad ของ Margaret Atwood: ประเด็นความรุนแรงต่อผู้หญิง

An Analysis of Female Narratives in Margaret Atwood's The Penelopiad: The Issues of Violence Against Women

ปรียาภรณ์ เจริญบุตร

Preeyaporn Charoenbutra

Corresponding author, E-mail : preeyaporn.j@ubu.ac.th

Received : June 6, 2023
Revised : June 16, 2023
Accepted : June 25, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารประเภทพรรณนา ศึกษา กลวิธีการเล่าเรื่องของตัวละครหญิงเรื่อง The Penelopiad ของ Margaret Atwood โดยเฉพาะประเด็นความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิง ในการวิเคราะห์ประเด็นความรุนแรงนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี โดยยึดตามหนังสือคู่มือ Domestic Violence: A Reference Handbook ของ Margi L. McCue (2008) เพื่อจำแนกประเภทความรุนแรงที่พบใน The Penelopiad และวิเคราะห์การนำเสนอภาพความรุนแรงที่เกิดผลกระทบต่อ นางทาส และ Penelope ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีเล่าเรื่องผ่านตัวละครหญิง นำไปสู่การเปิดเผยประเด็นความรุนแรงต่อตัวละครหญิง ด้านอารมณ์จิตใจ ร่างกาย และทางเพศ การนำเสนอภาพความรุนแรงที่เกิดผลกระทบต่อ นาง Penelope และนางทาส สะท้อนมุมมองร่วมสมัยของ Atwood ที่วิจารณ์สังคมปิตาธิปไตยในกรีกโบราณ สิ่งนี้นักเขียนรุ่นใหม่ทำได้คือการเขียนเล่าใหม่เพื่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์และกำจัดวิธีการเล่าเรื่องต้นฉบับที่สนับสนุนให้เกิดการยอมรับได้ในการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิง

คำสำคัญ: The Penelopiad, ความรุนแรง, ผู้หญิงในวรรณกรรม, นิยาย

Abstract

This qualitative study analyzes female narratives in Margaret Atwood's The Penelopiad, particularly the issues of violence against women. To find out and analyze the issues of violence found in the novel, the researcher categorizes violence based on Domestic Violence: A Reference Handbook by Margi L. McCue (2008). Images of violence were related to the narratives of the twelve maids and Penelope. This led to the results indicating that female characters portray emotional, physical, and sexual violence. These portrayals reflect Margaret Atwood's criticism of the Greek patriarchal society. A modern writer can rewrite the old stories to bring more criticisms and discussions. At the same time, rewriting The Odyssey leads to criticisms and eliminating traditional storytelling that supports tolerance of violence against women.

Keywords: The Penelopiad, Volence, Women in Literature, Novella

บทนำ

Margaret Atwood ผลิตผลงานวรรณกรรมที่หลากหลายครอบคลุมประเด็นสตรีนิยม สิ่งแวดล้อม และสไตล การเขียนนิยายแนว Gothic (VanSpanckeren 1988) Atwood เป็นหนึ่งในนักเขียนที่นำเนื้อเรื่องจากวรรณกรรมกรีกยุคคลาสสิกมาเล่าใหม่ในกลวิธีที่แยบยล ผลงานที่มีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางได้แก่นวนิยายที่เผยแพร่มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 โดยเฉพาะเรื่อง *The Handmaid's Tale* (Goldblatt, 1999¹; Hooker, 2006²; Amber, 2007³; Snaith, 2017⁴; Rajeshwari and Meenakshi, 2022⁵; Faurholt, 2021⁶; Kosa, 2020⁷; York, 2013⁸; Palumbo, 2009⁹) Atwood มีงานนิยายขนาดสั้น (novella) เรื่อง *The Penelopiad* (2005) ผลงานต่อมา Atwood แสดงกลวิธีการเล่าเรื่องอย่างมีเอกลักษณ์ โดยนำเรื่องจากมหากาพย์ *The Odyssey* ของกวี Homer มาเขียนเป็นงานนิยายที่ให้ตัวละครผู้หญิงเป็นผู้เล่าเรื่อง เช่นเดียวกับผลงานหลายเล่มที่มีตัวละครหญิงเป็นตัวเอก แม้ผู้เขียนจะปฏิเสธหลายครั้งว่าตนไม่ใช่ นักสตรีนิยม (Tolan 2007) โดย *The Penelopiad* มีมุมมองการเล่าเรื่องที่ สมจริงเพราะใช้สรรพนาม I และ We ทำให้ผู้อ่านได้เข้าถึงวรรณกรรมคลาสสิกแบบใหม่ เนื่องจกแนวขนบการประพันธ์ของต้นเรื่องเช่น *The Odyssey* นั้นเป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองแบบผู้รู้ทุกอย่างเฉกเช่นพระเจ้า (Third Person Omniscient) คนทั่วไปอ่านมหากาพย์นี้และเห็นภาพ Odysseus ตัวเอกของเรื่องในฐานะนักรบผู้ฉลาดปราดเปรื่อง “มีไหวพริบแกมโกงและเป็นจอมโกหก” (Atwood, xix) ในนิยายขนาดสั้นเรื่อง *The Penelopiad* (2005) Atwood ระบุในบทนำนิยายไว้ว่า เมื่อแต่งเรื่องนี้เธอตั่งคำถามสำคัญต่อเรื่อง *The Odyssey* ของกวีโฮเมอร์ นั่นคือ ในตอนจบของมหากาพย์ปัจจยอะไรนำไปสู่การตัดสินใจโทษประหารด้วยการแขวนคอสาวใช้สิบสองคน และ

เพเนโลพีนี้กคิดอะไรในวาระสุดท้ายของนางทาสเหล่านั้น (Atwood, 2005, xxi). นิยายเรื่องนี้ก็คือคำตอบดังกล่าว นั่นเอง Atwood มีกลวิธีร้อยเรื่องเป็นตอนๆ ที่ผ่านมุมมองบุคคลที่ 1 (First Person “I” Narrator) ด้วยนำเสียงและความรู้สึกนึกคิดของนาง Penelope ภรรยาของ Odysseus และ ผ่านมุมมองบุคคลที่ 1 พหูพจน์ สาวใช้ทั้งสิบสองคน (First Person “We” Narrator) เบื้องหลังกลวิธีนี้ ตามที่ Atwood กล่าวในหนังสือ *Waltzing Again: New & Selected Conversations with Margaret Atwood* (2006) โดยอระบุดรว่าๆ ว่า “สตรีนิยม” อาจแสดงภาพผู้หญิงแบบที่มี “คุณภาพความเป็นมนุษย์และอิสระในการเลือก” (Atwood, 2006) งานวิจัยที่ศึกษา *The Penelopiad* ที่ผ่านมา มีนักวิชาการศึกษาประเด็นกลวิธีการเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงกลวิธีการเล่าเรื่องกับสังคมศาสตร์ เช่น การศึกษา heteroglossia ในการเล่าเรื่องของตัวละครต่างชนชั้นทางสังคม (Omari et al., 2014) และ มองภาพรวมของ *The Penelopiad* ว่าเป็นนิยายอีกเรื่องที่แสดงการตีความมหากาพย์กรีกในมุมมองใหม่ (Palumbo, 2009) ด้วยนิยายเรื่องนี้ ยังไม่พบว่ามีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ในด้านประเด็นสังคมที่สะท้อนในบทบาทผู้หญิงในฐานะเหยื่อความรุนแรง

The Penelopiad เป็นนวนิยายที่เล่าเรื่องใหม่ ยึดตามต้นฉบับมหากาพย์ *The Odyssey* ของ Homer นับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเมือง Troy และ Ithaca ยังคงขาด Odysseus ราชารของเมือง เป็นเวลายี่สิบปี หลายคนคิดว่าเขาตายไปแล้ว แต่ Penelope ภรรยาของเขาและ Telemachus ลูกชายยังมีความหวัง วังของพวกเขาถูกบุกรุกโดยผู้หมายปองจะครอบครองราชินีและอาณาจักร เมื่อเวลาล่วงไป Athena เทพธิดากรีกตัดสินใจที่จะเข้าแทรกแซง เธอปลอมตัวเพื่อนำทาง Telemachus ให้ออกจากวังเพื่อตามหาพ่อของเขา เนื้อเรื่องจะพาเราย้อนเวลากลับไปกลับมา Odysseus

¹ Goldblatt, P. F. (1999). “Reconstructing Margaret Atwood's Protagonists.” *World Literature Today*, vol. 73, no. 2, pp. 275–282.
² Hooker, D. (2006) “(F)Orality, Gender, and the Environmental Ethos of Atwood's 'The Handmaid's Tale.'” *Twentieth Century Literature*, vol. 52, no. 3, pp. 275–305.
³ Amber, J. (2007). “The Potential of Theory: Melanie Klein, Luce Irigaray, and the Mother-Daughter Relationship.” *Hypatia*, vol. 22, no. 3, pp. 175–193.
⁴ Snaith, H. (2017). “Dystopia, Gerontology and the Writing of Margaret Atwood.” *Feminist Review*, no. 116, pp. 118–132.
⁵ Rajeshwari, S.; Meenakshi, S. (2022). “Language Aspects in Margaret Atwood's *The Handmaid's Tale*.” *Theory and Practice in Language Studies*. Vol. 12 Issue 9, p1718-12.
⁶ Faurholt, G. (2021). “Deny None of It: A Biocultural Reading of Margaret Atwood's *The Handmaid's Tale*.” *Evolutionary Studies in Imaginative Culture*. Vol. 5 Issue 1, p13-22.
⁷ Kosa, M. (2020). “Revisiting the Monster Tale: Frankensteinian Tropes in Margaret Atwood's *Speculative Fiction*.” *New Horizons in English Studies*. Vol 5, Iss 1, Pp 125-142.
⁸ York, L. (2013). *Margaret Atwood and The Labour of Literary Celebrity*. Toronto [Ont.]: University of Toronto Press.
⁹ Palumbo, A. M. (2009). “On The Borders: Margaret Atwood's Novels”. Harold Bloom, Ed. *Bloom's Modern Critical Views: Margaret Atwood—New Edition*. Infobase Publishing: New York.

เดินทางผจญภัยนานนับยี่สิบปี บทกวีมหากาพย์จบลงด้วยการกลับบ้านอย่างปลอดภัยของ Odysseus และการสังหารเหล่าชายสูงศักดิ์ผู้หมายปอง Penelope เมื่อราชาผู้ชอบธรรมกลับมา เหล่าทวยเทพก็เข้ามาแทรกแซงและให้ทั้งสองฝ่ายยุติความขัดแย้งเพื่อสันติภาพ

ในฉบับเล่มใหม่ Atwood สร้างเนื้อเรื่อง The Penelopiad แบ่งเป็นตอน ๆ ผ่านมุมมองการเล่าเรื่องของ Penelop เป็นหลัก Hilde Staels (2009) วิเคราะห์กลวิธีการนำกลับมาเล่าใหม่ว่าเป็นลักษณะที่ล้อเลียนต้นฉบับ (parodic and burlesquing) ของต้นฉบับ และเป็นการเล่าเรื่องซ้อนเรื่องในแบบอภิมหานิยายล้อเลียน (Metafictional parody) ผ่านกลวิธีที่ทำให้ตัวละครผู้เล่ามีการตระหนักรู้ตนเองเมื่อได้เล่าเรื่องของตนตามตำนานและขณะเดียวกันก็เกิดเรื่องเล่าใหม่ในลักษณะเล่าแบบรีดตำนานเดิม (Staels, 2009) ในขณะที่ Mihoko Suzuki วิเคราะห์ว่า Atwood เขียน The Penelopiad เพื่อชี้ให้เห็นอ่านตระหนักว่าความฝันซึ่งเป็นลางบอกเหตุของ Odysseus เกี่ยวกับพญาอินทรีที่สังหารห่าน 12 ตัว แท้จริงแล้ว ในภายหลังคือตัว Odysseus หรือแม้กระทั่งกวีผู้ประพันธ์ต้นฉบับหรือ Homer เองคือผู้สังหารนางทาสเหล่านั้น (Suzuki, 2007) งานวิจัยดังกล่าวล้วนก่อให้เกิดคำถามว่าเบื้องหลังของโครงเรื่องย่อเรื่องนี้ มหากาพย์จะกล่าวถึงการปฏิบัติต่อผู้หญิงไว้อย่างไร

เมื่อศึกษาบทบาทผู้หญิงผ่านกลวิธีการเล่าเรื่องจะพบว่า นิยายเรื่อง The Penelopiad มีการนำเสนอแนวคิดสตรีนิยมของ ดังที่ Atwood กล่าวไว้ใน *Waltzing Again: New & Selected Conversations* (2006) โดยระบุคร่าวๆ ว่า "สตรีนิยม" สามารถปฏิบัติได้ในลักษณะที่แสดงภาพผู้หญิงที่มี "คุณภาพของมนุษย์และมีอิสระในการเลือก" (Atwood, 2006) ลักษณะเด่นอีกอย่างของนิยาย คือ มีรูปแบบและกลวิธีการเล่าเรื่องที่มีผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ในเรื่องมุมมอง Heteroglossia (Omari 2014) และการใช้ We-Narratives แบบพหุสรรพนามที่นำเสนอในเรื่องโดยนางทาสสิบสองคน (Bekhta 2017) สำหรับบทความนี้ได้แตกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำถามวิจัยหลักที่มุ่งวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องของตัวละครหญิงในนิยายดังกล่าว ในบทบาทใหม่ของผู้เล่าเรื่องที่เคยเดิมเป็นตัวละครรองของมหากาพย์ ได้มีโอกาสเล่าเรื่องจากมุมมองตนเองบ้าง นอกจากผู้วิจัยได้ค้นพบกลวิธีการเล่าเรื่องของนิยายแล้วนั้น ยังได้พบประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการเล่าเรื่องแบบใหม่ผ่านมุมมองของนาง Penelope และ นางทาสสิบสองคน ยังพบว่า ภายใต้เรื่องราวอันน่ายอกย่องของวีรบุรุษกรีกและเหล่าันกรบ ก็มีเรื่องราวที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของสังคมปิตาธิปไตยของกรีกยุคนั้น ซึ่งผลของการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของผู้หญิง (female narratives) ใน

นิยาย The Penelopiad ได้สะท้อนประเด็นความรุนแรงต่อผู้หญิงไว้อย่างชัดเจน

ความรุนแรงนับว่าเป็นลักษณะพื้นฐานของมนุษย์มานานแล้ว อย่างไรก็ตาม นักคิดนักเขียนเมื่ออภิปรายความรุนแรงในเชิงปรัชญามักจะเข้าถึงความหมายความรุนแรงผ่านทัศนคติที่มีต่อสงครามหรือจำกัดแค่รูปแบบการแสดงออกทางกาย แต่แนวคิดดังกล่าวนี้ได้เปลี่ยนไปในศตวรรษที่ 20 เนื่องจากธรรมชาติและความหมายของ 'ความรุนแรง' เองได้เป็นปัญหาถกเถียงกันในเชิงแนวความคิด ต่อมาแนวคิดความรุนแรงก็นำมาสู่ข้อโต้แย้งในวงวิชาการอย่างโจ่งแจ้งในเรียงความเรื่อง Critique of Violence อันโด่งดังในปี 1921 ของ Walter Benjamin ได้เปิดฉากการตั้งคำถามเรื่องความรุนแรงอย่างจริงจัง นับจากนั้นก็มีการศึกษาที่สำคัญที่มีอิทธิพลและส่งต่อแนวคิดเพื่อศึกษาต่อไปยังนักคิดรุ่นหลัง เช่น Agamben, Arendt, Butler, Castoriadis, Derrida, Fanon, Gramsci, Merleau-Ponty, Sartre และ Schmitt (Rae, G; Ingala, E. 2019) การอภิปรายเรื่องความรุนแรงของมนุษย์ ทั้งในบริบททั่วไปและเฉพาะเจาะจงทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความหมายของคำว่าความรุนแรง แม้ว่าความหมายอาจดูเหมือนชัดเจน แต่ก็มีความเห็นพ้องต้องกันเล็กน้อยในหมู่นักวิจัยเกี่ยวกับวิธีนิยามความรุนแรงและ "รูปแบบ" หรือ "ประเภท" ที่แตกต่างกัน (Barocas, Emery, & Mills, 2016; Kilpatrick, 2004; Tjaden, 2004)

ผู้อ่านวรรณกรรมเพราะต้องการเข้าใจประสบการณ์ของตนเองและประสบการณ์ของผู้อื่น วรรณกรรมจำนวนหนึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงอยู่มาก เพราะความรุนแรงเผยให้เห็นถึงความขัดแย้งที่ซ่อนอยู่ในความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ทุกยุคสมัย (Shackelford; Hansen, 2013). เช่นเดียวกับเนื้อเรื่อง The Penelopiad ที่มีเนื้อหาความรุนแรงเปิดเผยไว้ในชีวิตและสังคมของตัวละครที่โฮเมอร์สร้างขึ้นในต้นฉบับ การอ่านตำนานวีรบุรุษ Odysseus ในเบื้องต้นคนทั่วไปทราบว่าเป็นตำนานการเดินทางอันยาวไกลและแสนนานในทะเลเอเจียนในห้วงยี่สิบปี Odysseus กษัตริย์แห่ง Ithaca เดินทางไปรบในสงครามโทรจัน (Trojan War) โดยมีเทพเจ้า Pallas Athene ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ส่วนราชินีของเขา นาง Penelope เป็นธิดาของซัตรีย์ Icarus แห่งเมือง Sparta มีศักดิ์เป็นลูกพี่ลูกน้องของ Helen เมือง Troy เป็นสตรีผู้ภักดีต่อสามี มีความฉลาด และความดีที่เสมอต้นเสมอปลาย นอกจากภาพสตรีผู้เฝ้าสวดภาวนาให้สามีในแดนไกลให้คืนกลับมาแล้ว นาง Penelope ฉลาดเฉลียวในการออกอุบายลวงให้ผู้หมายปองไม่สามารถเข้าถึงตัวเพื่อโอ้อวดหลอมนำสามีใหม่ได้สำเร็จ เรื่องราวในการเล่าตำนานใหม่ใน The Penelopiad

นักเขียนคือ Atwood ได้เพิ่มรายละเอียดบางบทบางตอนที่สะท้อนความรุนแรงและภัยคุกคามทางเพศที่แวดล้อมชีวิตของนาง Penelope และนางทาสสิบสองคน

วิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารประเภทพรรณนา สำหรับคำถามวิจัยหลักเรื่องกลวิธีการเล่าเรื่องของตัวละครหญิง ผู้วิจัยอ้างอิงโครงสร้างการเล่าเรื่องใน The Penelopiad ที่วิเคราะห์ตามทฤษฎีการเรื่องเล่าที่สำคัญเพื่อศึกษาโครงสร้างรวมของโครงเรื่องใช้กรอบแนวคิดการอธิบายโครงเรื่องของ Claude Levi-Strauss (1963) และกรอบแนวคิดที่วิเคราะห์บทบาทสตรีของ Marina Warner ที่อธิบายอำนาจในการเล่าเรื่องของผู้หญิงในฐานะเจ้าของต้นฉบับนิทานพื้นเมืองของยุโรป ยุควรรณกรรมมุขปาฐะ และกรอบแนวคิดของ James C. Scott เรื่อง Weapons of the Weak ดังมีรายละเอียดแสดงใน “อำนาจและอิสรภาพของสตรี ผ่านการเล่าเรื่องของ Penelope ใน The Penelopiad” (ปริยาภรณ์ 2566) ซึ่งบทความฉบับนี้ไม่ได้นำมาแสดงผลและอภิปรายผลวิจัยอีก

นอกเหนือจากการค้นพบกลวิธีการเล่าเรื่องสำคัญแล้วนั้น ผู้วิจัยศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องของตัวละครหญิงที่ได้เปิดเผยเรื่องราวอดีตชีวิตประวัติในบางส่วนของ Penelope และนางทาสทั้งสิบสองคน ได้นำไปสู่ประเด็นความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิง ในการวิเคราะห์ประเด็นความรุนแรงนี้เนื่องจาก The Penelopiad มีเนื้อเรื่องภายในครอบครัวของตัวละครหลัก นักทฤษฎีอำนาจเสนอว่าต้นกำเนิดของความรุนแรงไม่เพียงมีรากฐานมาจากวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงโครงสร้างครอบครัวด้วย (Straus, 1977) ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี โดยยึดตามหนังสือคู่มือ Domestic Violence: A Reference Handbook ของ Margi L. McCue (2008) เพื่อจำแนกประเภทความรุนแรงที่พบใน The Penelopiad และวิเคราะห์การนำเสนอภาพความรุนแรงที่เกิดผลกระทบต่อนาง Penelope และนางทาส

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีเล่าเรื่องผ่านตัวละครหญิง นำไปสู่การเปิดเผยประเด็นความรุนแรงต่อตัวละครหญิง 2 ประเด็นคือ จำแนกประเภทความรุนแรง และการวิเคราะห์การนำเสนอภาพความรุนแรงที่เกิดผลกระทบต่อนาง Penelope และนางทาสสิบสองคน

Margi L. McCue (2008) ได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวว่าเป็นพฤติกรรมที่มีกกระทำ โดยผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อเป็นการอธิบายว่าการกระทำประเภทใดที่จัดอยู่ในประเภท

ความรุนแรง เธอเชื่อว่ายิ่งใช้ความรุนแรงนานเท่าไรก็ยิ่งรุนแรงและอันตรายมากขึ้นเท่านั้น มันอาจพัฒนาจากการใช้วาจาทำร้าย ชกต่อยบ่อยๆ และจบลงด้วยการใช้อาวุธ นอกจากนี้ พฤติกรรมความรุนแรงในเรื่อง The Penelopiad อาจอธิบายและวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. Emotional Abuse หรือ การล่วงละเมิดทางอารมณ์ ตามรายงานใน AMEND Workbook for Ending Violent Behavior (Lindsey, McBride, & Platt, 1993) การล่วงละเมิดทางอารมณ์ ได้แก่พฤติกรรมใดๆ ที่ใช้ประโยชน์จากความเปราะบาง ความไม่มั่นคง หรืออุปนิสัยของผู้อื่น นาง Penelope ได้รับประสบการณ์ที่กระทบกระเทือนอารมณ์ตั้งแต่วัยเด็ก กรณีนี้บิดามีความเชื่อในคำทำนายจนทำให้ตัดสินใจกำจัดลูกสาวตนเองเพียงเพื่อป้องกันเหตุในอนาคตไม่ให้ตนเองถูกทำลาย ในบทที่ 3 (iii) นางเล่าว่าบิดาออกคำสั่งให้คนจับนางไปโยนทะเลให้ตาย เพราะคำทำนายของโหรที่ว่า Penelope จะเป็นคนกัดผ้าคลุมห่อศพให้บิดา นาง Penelope เล่าด้วยความเสียใจกับสิ่งที่บิดาทำๆ ทำกับตนเอง การกระทำนี้จัดอยู่ในการล่วงละเมิดทางอารมณ์เพราะใช้ศาสนาและความเชื่อเป็นข้ออ้างในการทำร้ายผู้อื่น

When I was quite young my father ordered me to be thrown into the sea. I never knew exactly why, during my lifetime, but now I suspect he'd been told by an oracle that I would weave his shroud. Probably if he killed me first, his shroud would never be woven and he would live forever.

(The Penelopiad, iii, 7-8).

นาง Penelope รอดตายจากเหตุการณ์นั้น เพราะชะตากำเนิดจากมารดาซึ่งเป็นเทพธิดาแห่งแม่น้ำและทะเล (Naiad) ส่งผลทำให้ร่างกายลอยอยู่ในน้ำโดยที่ไม่จมลงไป นอกจากนั้นฝูงเป็ดน้ำก็พากันว่ายน้ำมาช่วยนางอีกที ในภายหลัง เหตุการณ์ที่รุนแรงในชีวิตวัยเด็กยังส่งผลกระทบต่อจิตใจเด็กน้อย

จากเรื่องเล่าวัยเด็กของ Penelope ยังพบว่า นางเติบโตมาด้วยความโดดเดี่ยว เพราะบิดามารดาไม่ให้ความรักทูลถนอมมากพอ Penelope เสียใจที่พ่อแม่ไม่รักเธอ: I spent at least a quarter of my early life crying my eyes out. (iii, 10) ข้างมารดาของนางเองก็ไม่ได้แสดงความรู้สึกห่วงใยหรือปลอบใจนาง

My mother like all Naiads, was beautiful, but chilly at heart... I often tried to throw my arms around her, but she had a habit of sliding away. I like to think that she may have been responsible for calling up that flock of ducks, but probably she wasn't; she

preferred swimming in the river to the care of small children, and I often slipped her mind. If my father hadn't had me thrown into the sea she might have dropped me in herself, in a fit of absent-mindedness or irritation. She had a short attention span and rapidly changing emotions. (iii, 11)

มารดาผู้เป็นเทพธิดาน้ำ มีภาพลักษณ์เป็นผู้หญิงสวยไม่รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่คุกคามชีวิตลูก และไม่สามารถทำหน้าที่เป็นแม่ที่ปกป้องลูกได้

นอกจากนี้ การล่วงละเมิดทางอารมณ์มักมาพร้อมกับการทุบตีทางร่างกาย ในกรณีนี้เกิดกับนางทาสที่ต้องทำใจรับใช้เจ้านายทั้ง Odysseus และ Penelope จนทำให้ต้องเสียชีวิต นางทาสที่เสียชีวิตไปแล้ว เล่าเรื่องย้อนกลับไปถึงเหตุการณ์อดีต และส่วนหนึ่งในจินตนาการของผู้เขียนให้นางทาสได้มีบทพูด บอกเล่าความรู้สึกคับแค้นใจในโชคชะตา ที่ในที่สุดพ่อลูกที่เป็นนายที่พวกนางจงรักภักดีก็กลับกลายเป็นคนที่สังหารพวกนาง ตามที่พูดในบทที่ 26 (xxvi)

The Maids: You've forgotten about us! What about our case? You can't let him off! He hanged us in cold blood.! Twelve of us! Twelve young girls! For nothing! (xxvi, p.177)

เหล่านางทาสเฝ้ามองพหุสรรพนามตัดพ้อสังคม (จำลองในบทผู้พิพากษา) ที่ปล่อยให้ Odysseus ไม่มีความผิดเท่ากับไม่ให้ความยุติธรรมกับพวกนาง

เมื่อพิจารณาบทบาทของ Penelope และนางทาสในฐานะเหยื่อของการกระทำจากผู้ชาย จะพบว่าการทรมาณจิตใจและถูกทารุณกรรมทางจิตใจเกิดขึ้นพร้อมกับรูปแบบการล่วงละเมิดทางกายด้วย ทั้งตอนที่บิดาจับ Penelope โยนลงทะเลหวังให้เสียชีวิต และที่เกิดกับนางทาส เช่น ในตอนที่นางทาสทำหน้าที่จงรักภักดีต่อเจ้านาย นางทาสต้องยอมทำตนเป็นนางรองรับอารมณ์ใคร่ของชายหลายคนเหล่านั้น

...We were the dirty girls. If our owners or sons of our owners or a visiting nobleman or the sons of a visiting nobleman wanted to sleep with us, we could not refuse. (iv, 13-14)

2. Physical Abuse หรือ การล่วงละเมิดทางร่างกาย

อ้างอิง Burelomova et.al (2018) การล่วงละเมิดทางร่างกายหมายถึงการใช้กำลังทางกายภาพเพื่อสร้างความเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือความทุกข์ทรมานทางร่างกายต่อผู้ตกเป็นเหยื่อ นอกจากนี้ยังหมายถึงการทารุณทางร่างกายหรือทางสรีรวิทยาอย่างร้ายแรงที่อาจทำให้เหยื่อเสียชีวิตหรือได้รับอันตรายสาหัส ในงานวิจัยพบว่ากลุ่มผู้หญิงที่มีการกระทำความรุนแรงทางร่างกายคือกลุ่มทาส 12 นาง ปรากฏอย่างชัดเจนในการเล่าเรื่องในบทต่อไปนี้

vii The Chorus Line: If I was a princess, a popular tune ในบทกลอนที่เล่าโดย Second Maid:

I fetch and I carry, I hear and obey,

It's Yes sir and No ma'am the whole bleeding day;

I smile and I nod with a tear in my eye,

I make a soft bed in which others lie. (viii, p. 51)

ทาสคนที่ 2 บอกเล่าความทุกข์ทรมานทางร่างกายและใช้คำว่าหลังเลือด (bleeding) และในตอนนี้นางทาสเล่าถึงชีวิตวัยเด็กที่ถูกบังคับมาเป็นทาสรับใช้ มีการปฏิบัติที่ทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บและเสี่ยงเสียชีวิต

We were animal young, to be disposed of at will,

Sold, drowned in the well, traded, used, discarded when bloomless. (x, p. 67)

การนำเสนอภาพความรุนแรงที่เกิดผลกระทบต่อนาง Penelope และนางทาส

นอกจากนี้ ในวัยเด็ก นางทาสเล่าย้อนถึงพฤติกรรมรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กๆ เป็นเพื่อนเล่นกับ Telemachus ลูกชายของ Odysseus และ Penelope มีการเล่นที่เป็นเหตุ Telemachus จึงใจทำให้ให้เด็กทาสคนหนึ่งพลัดตกน้ำทะเลและเสียชีวิต

...In only a minute, when nobody else was looking?

Pushed this innocent still-child's head under the water ...

And blame it on waves. (x, p.69)

ภาพความรุนแรงที่เกิดในวัยเด็กของนางทาสยังสะท้อนสังคมปิตาธิปไตยของยุคกรีกโบราณ ว่าเพศชายมีแนวโน้มกระทำการรุนแรงต่อหญิงโดยมีค่านิยมรองรับ ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถออกมาวิจารณ์หรือเรียกร้องสิทธิอะไรจากฝ่ายชายได้ การที่ผู้เขียนให้นางทาสสะท้อนความรู้สึกถูกรังแกมาตลอดตั้งแต่เด็ก ก็เพื่อนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ถึงโครงสร้างสังคมแบบชายเป็นใหญ่เป็นปัญหาที่มีมานานแล้ว

3. Sexual Abuse การล่วงละเมิดทางเพศ ตามรายงานขององค์การอนามัยโลกใน Burelomova et.al (2018) การล่วงละเมิดทางเพศหมายถึงการบังคับให้ผู้อื่นที่ไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์ หรือกระทำการทางเพศใด ๆ ที่พวกเขาเห็นว่าทำให้เสื่อมเสียหรืออับอาย ทำร้ายพวกเขาหรือระหว่างมีเพศสัมพันธ์ หรือบังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน การล่วงละเมิดทางเพศเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำความผิดต้องการกิจกรรมทางเพศโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้หญิงแม้จะเป็นคู่การ หัวเราะเยาะหรือ กล่าวคำหยาบคาย ดูหมิ่นพฤติกรรมทางเพศของฝ่ายที่ถูกกระทำ ซึ่งพบในตอน 26 (xxvi)

อย่างชัดเจน ผ่านปากคำของผู้พิพากษา ในห้องพิจารณาคดีของวิญญูณผู้เกี่ยวข้อง

Judge (leafing through book: The Odyssey): It's written here, in this book—a book we must need consult, as it is the main authority on the subject—although it has pronounced unethical tendencies and contains far much sex and violence, in my opinion—it says right here—let me see—in Book 22, that the maids were raped. The suitors raped them. Nobody stopped them for doing so. Also the maids were described as having been hauled around by the Suitors for their foul and/ or disgusting purposes. (179)

ในตอนนี้ Atwood ใช้เทคนิคสัมพันธ์ (Intertextuality) เพื่ออ้างถึงการเขียนบทกวีของโฮเมอร์ที่กำหนดบทบาทให้นางทาสเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศ วิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นความรุนแรงที่ตัวละครอื่น ๆ รับผิดชอบ และกระทำโดยยุติธรรม เนื่องจากเป็นชนชั้นทาสและเป็นสิ่งของสมบัติที่นายไม่ปกป้อง

นอกจากนี้ The Penelopiad ได้วิพากษ์วิจารณ์ความรุนแรงทางเพศในคู่สมรส กรณีที่ Penelope เข้าหอในคืนแรกตามประเพณีโบราณ ซึ่งบรรยายให้ล่วงรู้ถึงความรู้สึกที่แท้จริงว่าไม่ได้มีความยินยอมต่อ Odysseus

I kept thinking, even at the most solemn moments. This was not an appropriate thought—it was trivial and silly, and it made me want to giggle—but in my own defense I must point out that I was only fifteen. (38)

ด้วยตำนานเก่าเล่าเรื่องสังคมปิตาธิปไตย เพราะเป็นเรื่องที่ประพันธ์ในยุคกรีกโบราณ ในการสร้างตัวละคร Penelope มีความคิดทบทวนความรู้สึกตนเองนี้ Atwood อาจใช้มุมมองคนร่วมสมัยใหม่ วิเคราะห์ความไม่เหมาะสมที่ Penelope อยู่ในวัยที่มีประสบการณ์ไม่เพียงพอที่จะเข้าใจว่าตนเองไม่ยินยอม แต่ไม่มีข้อกฎหมายใดในยุคนั้นให้นางตระหนักได้

อภิปรายและสรุป

รูปแบบความรุนแรงที่พบใน The Penelopiad เกิดขึ้นกับนางทาส 12 คน ในแบบทางจิตใจ ร่างกาย และคุกคามทางเพศ นอกจากนี้นักเขียน กวี Homer เป็นพลเมืองในยุคที่ปิตาธิปไตยควบคุมทัศนคติการใช้ชีวิตเหนือผู้หญิง ทำให้มีตำนานเรื่องเล่าที่ไม่ได้คำนึงถึงการสร้างตัวละครที่มีความเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับข้อวิจารณ์ ในบทความ “Margaret

Atwood: The Penelopiad – Rewriting in Postmodern Feminine Literature” ของ Ioana-Gianina Hanes ผู้เขียนเน้นย้ำถึงบทบาทของการเขียนใหม่ในรูปแบบนวนิยายเรื่อง The Penelopiad โดย Margaret Atwood ว่า The Penelopiad เป็นการเขียนใหม่แบบโพสต์โมเดิร์น ซึ่งได้วิเคราะห์ว่าทฤษฎีสตรีนิยม พบว่าแนวคิดปิตาธิปไตยในความสัมพันธ์ระหว่าง Odysseus - Penelope นั้น Atwood ได้เปลี่ยนศูนย์กลางของมุมมองการเล่าเรื่องจากผู้ชายไปสู่ผู้หญิง และดึงความสนใจไปที่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของสังคมประเภทนี้

แม้ผู้เขียนเช่น Atwood และผู้อ่านในยุคศตวรรษ 21 จะอยู่ในสังคมร่วมสมัย มีหลักการทางทฤษฎีเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ แต่ก็ไม่สามารถสร้างบรรยากาศที่ผู้หญิงได้รับสิทธิอย่างเต็มที่ในวรรณกรรมได้ทุกอย่าง การเขียนเล่าใหม่ทำได้เพียงแต่เป็นวิธีการวิพากษ์วิจารณ์สังคมเท่านั้น อย่างไรก็ตามการเล่าเรื่องใหม่ก็แสดงให้เห็นว่านักเขียนร่วมสมัยควรลบล้างศูนย์กลางอำนาจวรรณกรรมแบบดั้งเดิมที่เน้นตัวละครชายให้แสดงความรุนแรงต่อผู้หญิงในสังคมปิตาธิปไตย และท้ายสุด หากตำนานคือเรื่องราวที่เล่าเรื่องความรุนแรงต่อผู้หญิงเข้าไปซ้ำมาโดยไม่มีใครกล้าเขียนเวอร์ชันแบบตีความใหม่ นักเขียนร่วมสมัยเช่น Atwood ก็ต้องกำจัดภาพนั้นไป เพราะมันสะท้อนถึงความคิดที่ผิดและไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของสตรีในยุคใหม่

การวิจัยด้านวรรณกรรมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงศาสตร์วรรณศิลป์หรือใช้เครื่องมือวิจัยทางภาษาและวรรณศิลป์เท่านั้น งานวิจัยชิ้นนี้แสดงการวิเคราะห์ที่นำไปสู่ความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่สะท้อนในวรรณกรรมร่วมสมัยของตะวันตก ทั้งอาจสร้างความก้าวหน้าในวิธีวิจัยกลวิธีการเล่าเรื่องของวรรณกรรมเรื่องหนึ่งที่สามารถเปิดมุมมองทางสังคมโดยเฉพาะที่มีประเด็นเกี่ยวกับคนกลุ่มที่ไร้อำนาจทางสังคม นับว่าเป็นการศึกษาวรรณกรรมเชิงบูรณาการกับศาสตร์อื่นได้กว้างขวางมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Atwood, M. (2005), **The Penelopiad**. Edinburgh: Canongate Books.
- Atwood, M. (2006). **Waltzing Again: New & Selected Conversations with Margaret Atwood** (1st edition; E. G. Ingersoll, Ed.). Princeton, NJ : New York: Ontario Review.
- Barocas, B., Emery, D., & Mills, L. G. (2016). Changing the Domestic Violence Narrative: Aligning Definitions and Standards. **Journal of Family Violence**, 31(8), 941–947. <https://doi.org/10.1007/s10896-016-9885-0>
- Bekhta, N. (2017). We-Narratives: The Distinctiveness of Collective Narration. **Narrative**, 25(2), 164–181. <https://doi.org/10.1353/nar.2017.0008>
- Burelomova, A. S., Gulina, M. A., & Tikhomandritskaya, O. A. (2018). Intimate Partner Violence: An Overview of the Existing Theories, Conceptual Frameworks, and Definitions. **Psychology in Russia: State of the Art**, 11(3), 128–144. <https://doi.org/10.11621/pir.2018.0309>
- Kilpatrick, D. G. (2004). What Is Violence Against Women: Defining and Measuring the Problem. **Journal of Interpersonal Violence**, 19(11), 1209–1234. <https://doi.org/10.1177/0886260504269679>
- Levi-Strauss, C. (1963). **The Structural Study of Myth. Structural Anthropology**. Suffolk: Basic Books.
- McCue, M. L. (2008). **Domestic Violence: A Reference Handbook** (2nd edition). Santa Barbara, Calif: ABC-CLIO.
- Meiliana, S. (2017). The Phenomenon of Cultural Violence Behind the Literary Work: The Study of Comparative Literary Model. **The 5th Literary Conferences Textual Mobilities: Diaspora, Migration, Transnationalism and Multiculturalism**, 101-107. <https://www.usd.ac.id/seminar/lsc/wp-content/uploads/2017/10/Sylvie-Meiliana.pdf>
- Omari, K. (Moh'd K. A. A., & Jum'ah, H. A. R. A. (2014). Language Stratification: A Critical Reading of Margaret Atwood's The Penelopiad According to Mikhail Bakhtin's Concept of "Heteroglossia." **Theory and Practice in Language Studies**, 4(12), 2555–2563. <https://doi.org/10.4304/tpls.4.12.25552563>
- Lindsey, M., McBride, R. W., & Platt, C. M. (1993). **AMEND: Workbook for Ending Violent Behavior**. Littleton, Colo: Gylantic Pub. Co.
- Rae, G., & Ingala, E. (Eds.). (2019). **The Meanings of Violence: From Critical Theory to Biopolitics** (1st edition). New York: Routledge.

เอกสารอ้างอิง

- Shackelford, T. K., & Hansen, R. D. (Eds.). (2013). **The Evolution of Violence**. New York, NY: Springer.
- Staels, H. (2009). "The Penelopiad" and "Weight". *Contemporary Parodic and Burlesque Transformations of Classical Myths. College Literature*, 36(4), 100–118.
- Straus, M. A. (1977a). **Sexual Inequality, Cultural Norms, and Wife-Beating (Sage Yearbooks in Women Policy Studies)**, 2. Beverly Hills: SAGE Publications, Inc.
- Suzuki, M. (2007). Rewriting the "Odyssey" in the Twenty-First Century: Mary Zimmerman's "Odyssey" and Margaret Atwood's "Penelopiad." *College Literature*, 34(2), 263–278.
- Tjaden, P. (2004). What Is Violence Against Women? Defining and Measuring the Problem: A Response to Dean Kilpatrick. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(11), 1244–1251. <https://doi.org/10.1177/0886260504269681>
- Tolan, F. (2007). **Margaret Atwood: Feminism and Fiction**. Amsterdam: Brill Academic Pub.
- VanSpanckeren, A. P. K., Castro, J. G., & Atwood, M. (1988). **Margaret Atwood: Vision and Forms (1st Edition)**. Carbondale: Southern Illinois University Press.
- Warner, M. (1995). **From the Beast to the Blonde: On Fairy Tales and Their Tellers**. New York: Farrar, Straus and Giroux.